

Szerkesztő és kiadó hivatal

Plac SIMONFY-ház a város-
házával szemben

HIRDETÉNYEK.

Alföldi pénzek és a Földvár körüli panaszok
valamint a lap szilveszteréről és
más közlemények: ide intézendők

Államellenes levelek csak ismert kezektől
fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Helyben készíthető minden naponként
küldve:
Egész évre ... 10 ft —
Félévre ... 5 ft —
Negyedévre ... 2 ft 50 —
Egy hónapra ... 1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsoros egy soros hirdetésért 50 k
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 20 k
Nyitólár 4 hasábsoros hirdetésért 20 k

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Csütörtök, szeptember 24.

185. szám

Közkönyvtár, nyilvános olvasó-terem.

Öt évig voltam távol Debreczentől. Mikor Budapest-ről hazakerültem, az a kellemetlen érzést, melyet a fővárosunk egy vidéki várossal való fölcserélése mindenki bennem is keltett, csakhamar elűzte az öröm, melyet Debreczenre: meglepő fejlődése támasztott. — A széles piacokon izléses házak sorakoznak; a kisebb utcákról is tűnőfélben a sár és piszok; a vasutól a nagyerdőig kényelmes kocsi-utakat robbogat a helyi gőzös. A fűvészkert omladozó kerítése helyén a belső gazdasági intézet áll, s hogy Debreczen már messziről, hirdesse nagy város voltát, két szelén nemsokára két monumentális épület, a dohánygyár és kazárnya fog emelkedni.

E haladás mellett, melyben annyi izlés, belátás és észszerűség nyilvánul, csak három dologgal nem tudtam kibékülni. — Azt nem tudtam sehogy sem megérteni, miért tiltja el Debreczen város a Népkertet legelfoglaltabb lakóitól, a kiknek csak este jut ide-jök üdülésre, s még kevésbé tudtam felfogni, miért nem számozza utczáinként a házait, hogy ne kelljen az embernek valami új memotechnikát feleltálnia, hogy ismerőseinek lakását fejében tarthassa; de a mi valószággal bámulatba ejtett, miért nem vágnak Debreczen legértékesebb épületeinek legnagyobb részét tervén ablakot.

Azt hiszem, mindenki kifogja találni, hogy a legdrágább épületek a református kollégium és benne a legpompásabb terem a főiskolai könyvtár. S éppen ezt a termet mondodom befalazott szobának, vagy mondhatnám — és még sokkal inkább — véka alá rejtett világosságának. Igen a nagy könyvtár drága kincs, melyet nem lehet látni, világító tűz, melynek fényét is, lángját is vastag falak fogják el.

A kik a debreczeni kollégiumot alapították, szervezték és fejlesztették, azok jól tudták, hogy iskola, kivált főiskola nagyobb könyvtár nélkül aligha megállhat. Meg is teremteték a kollégium nagy könyvtárát, de sok minden okból megnehezítették a hozzáférhetést. — A régi pedagógia csupán tankönyvekre utalt a tanulókat és azt sem látta jó szemmel, ha az ifjúság talán olyan könyvet is kezébe vesz, mely nem minden tekintetben felel meg az iskolában szigorúan megállapított anyagnak és irányúnak.

Ma azonban a gimnáziumi tanítás is mindinkább reátamaszkodik a növekedő magán olvasmányára, az akadémiai felsőbb oktatásnak pedig, mely jórészt a tanszabadság elvének hódol, inkább az volna a hivatása, hogy utmutatóul, irányadóul szolgáljon az ifjúnak önmunkáságra, mintsem hogy a teljes képzést maga végezze el.

Az oktatás ily irányban természetesen csak úgy haladhat elő, ha a nagy könyvtár és jól berendezett nyilvános olvasó terem jó segítségére. A középiskola ertettebb ifjainak, az akadémiai hallgatóknak pedig mindnek égető szükségük van a könyvtárhoz függesztett nyilvános olvasóteremre.

A ki csak egy félnapot töltött a fővárosi könyvtárak bármely olvasótermében annak nem kell magyaráznom, hogy mily jótékony hatással van ily intézmény a tanulásra, mert felsőbb oktatást nélkülül alig is tud elképzelni. Pozitív hasznát nem is sorolom tehát föl, csak azt említem meg, hogy egy ily olvasóterem

a tanulóifjúságnak, a diák életnek számoss baját orvosolhatná.

Ha megnyílik a kollégium épületében egy ötven ember számára berendezett olvasó terem, s ha ez nyitva áll például minden délután 3—8-ig, ünnepnap 8—12-ig, akkor a szegény tanuló nem volna kénytelen folyvást a „céthusban” vesztegelni, hol, ha tanulni akar, várakoznia kell, míg öt-hat társa kilármátta magát, a jobb módú ifju pedig, nem látogatná oly gyakran a korcsmát és kávéházat, hova most unalomból is betéved a lába. Szóval a debreczeni tanuló nemcsak a tudományokban válhatnék jártasabbá, de az erkölcsökben is műveltebbé.

Azonban ha az ifjúság szükségét látja a nyilvános olvasóteremnek, Debreczen város közönségének még nagyobb szükségére van — legalább kell, hogy legyen — arra, hogy a főiskolai könyvtár közkönyvtárrá alakuljon.

A ki hazánk fényes haladásának árnyékait is látja, az már rég hangoztatja a panaszt, hogy fővárosunk nemcsak politikai központ — a mi helyes — hanem, hogy az ipart és kereskedelmet is mindinkább magába ragadja — a mi benn ferdeség rejlik, — sőt a tudományos, általán, a szellemi életet a vidékről és a vidék rovására egészen magába abszorbeálja, — a mi már nyílt veszedelem. — Budapest tekintetben nemcsak a vezetést ragadta magához, hanem zsarnoki hatalmat is gyakorol.

A fővárosnak ezen fenyegető, elnyomó fejlődése ellen a vidéknek minden uton-módon védekeznie kell. A nagyobb, kivált tanintézetekkel ellátott vidéki városoknak szellemi emporiumokká kell válniok; irodalmi társaságok, felolvasó egyesületek által folyton ébren kell tartaniok, avagy éppen fokozniok a tudományos fejlődést, a szellemi haladást; főképp közkönyvtárakat kell felállítaniok nyilvános olvasó teremmel kapcsolatban.

S ha valamely vidéki városra ilyen bivatás van, Debreczenre bizonytal első sorban. Debreczennek van theológiája és jogakadémiája, gazdasági és kereskedelmi iskolája, református és katóikus gimnáziuma, reálskolája, preparandája, leány nevelője mely intézetekben körülbelül 100 férfiú működik tudományos foglalkozásban. S ha ide vesszük Debreczennek lelkes és nagyszámú népiskolai tanító karát, már jelentékeny, nagyon jelentékeny csoportját látjuk oly férfiaknak, kiknek tisztjokból folyik a tudományos hivatás. De nem szabad felednünk, hogy a bíró a törvénszéken és járásbírószágon, a közigazgatási tisztviselő a városházán és megyeházán, hogy az ügyvéd és orvos minden gyakorlati foglalkozása mellett szintén szellemi munkára van hivatva s mégis mi kevés nyomát látjuk Debreczenben a tudományos működésnek, legalább irodalmi téren. — S talán a még nagyobb baj — mi kevés jelét adja általában a nagy közönség, a szellemi élet, a kulturális törekvésük iránti érdeklődésnek.

Azt hisszük, hogy csakhamar több nyomát látnók a tudományos hivatású férfiak működésének, s hogy a közönség is több jelét adná a szellemi élet iránti érdeklődésének, ha a kollégium anyakönyvtára könyveiben hozzáférhetővé válik mindenkinek, ki csak tudományosan akar foglalkozni és ha megnyílik az olvasó terem a nagy közönség részére. — Igen, a nagy könyvtár adjon kölcsön bárkinek is könyvet, a ki pénz,

vagy más megfelelő biztosítékot fog nyújtani, s nyisson olvasó termet, hol gazdag kincseinek áldását széles körrel közölhesse.

A tisztelt egyházkerület közgyűlése, mint a ref. kollégium legfőbb hatósága belátta, hogy a könyvtárnak ily átalakítása és olvasó teremmel való kiegészítése mily rendkívül hasznosul jár a tanuló ifjúságra, kész is e célra áldozni, de tudja, hogy Debreczen városa a közkönyvtárnak és nyilvános olvasó teremnek nem kevesebb javát látja, ezért fő hívja a várost, vegyen részt ez intézmény költségeiben, legalább is tüzzel és világítással lássa el.

Reméljük, hogy a nemes város sietni fog e főhívásnak megfelelően s már legközelebbi közgyűlésén megfogja szavazni azt az évi egy-két száz forintot, melynek segítségével rövid időn oly nagy fontosságú kulturális intézmény léphet életbe, minő a közkönyvtár és a nyilvános olvasó terem.

Dr. Kardos Albert.

A kelet-ruméliai kérdés.

A „Nemzet” legmegbízhatóbb forrásból értesül Bécsből, hogy Bulgária eljárását a valamenyi hatalom szerződés-szegésnek tartja. Ott ugy nyilatkoznak, hogy Törökországnak teljes joga van a közbelépésre. — Az orosz czár megtiltotta, hogy önkéntesek Bulgáriába menjenek, s megparancsolta, hogy a bulgáriai orosz hadügyminiszter köszönjön le. — A bolgár fejedelem hangsúlyozza a hatalmakhoz intézett táviratában, hogy Törökország jogait és souverainitását respektálni fogja.

A legújabb fontosabb táviratok következnek:

Bécs, szept. 23. Mint a „Politische Correspondenz”-nek Belgrádból jelentik, a hadsereg mozdításának és a szerb kormány egyéb intézkedéseinek az a célja, hogy közbelépheessen a status quo föntartására érdekében, melyet a balkán-félszigeten a berlini szerződés teremtett, vagy ha a Balkán-félszigeten az érdekes új csoportra keletkeznek, Szerbia képes legyen vitalis érdekeit komolyan fontolóra venni. A külügyminiszter ily értelmű körjegyzéket intézett a külhatóságok képviselőihez. A lakosság a kormány intézkedéseit helyesléssel fogadja.

Belgrád, Szept. 22. Azon hírek folytán, hogy Ausztria Magyarország Bosniát és Herzegovinát annectálta, az itteni egyetemi hallgatók tegnapeste tüntető menetet akartak rendezni a királyi palota elé, hogy Milán királyt „Bosznia és Hercegovina királyává” kiálták ki, s intervencióra bírják az osztrák magyar annexió ellen. E szándékot azonban a hatóság megakadályozta. Az annexió híre állítólag az itteni sajtóirodából származik mások szerint Zimonyból szivárgott át, s itt elterjedt. A kormány legújabb határozatai és a bolgár események következtében az izgatottság igen nagy. A miniszterválságról szóló hírek alaptalanok. A szerb kormány a legteljesebb egyetértésben van Ausztria-Magyarországgal.

Sofia, szept. 22. A bolgár fejedelem 24-én Philippopolisból ismét ide érkezik, szobránja meggyújtása végett, mely nagy fényűző fog megtörténni. A nagy esemény szemben minden pártoskodás eltűnt. Oroszországból Várnát a nagyszámú önkénteseket várják.

Bukarest, szept. 22. A „N. W. Tagblatt” jelentése: Itt azt állítják, hogy Sándor orosz czár a bolgár fejedelmek szerencsét kívánt, a miért engedett a nép felzólításának.

Tanulmányok és tanulságok az országos kiállítás alkalmából.

Irtá: Grünvald József.

IV

Ezen adatok tehát legjobban feltűntetik a magyar birodalom területe és népességének tényleges viszonyait. Kiténik ugyanis, hogy Magyarország legfontosabb termelési ágát a mezőgazdaság és erdőgazdaság képezi, amelynyiben az ez által igénybe vett terület a magyar birodalomban összesen 53,370,320 kat. holdat tett; másrészt a népességi adatoknál közölt számokból kiderül a hazai ipar jelentősége is, mennyiben a magyar birodalom területén az iparral foglalkozók száma 814,961 teszen, s ha összehasonlítjuk ez adatokat az 1869-iki népszámlálás adataival, arra a meggyőződésre jutunk, hogy 1869 óta az iparosok száma 130,950-el szaporodott. Epen ily jelentékeny szaporodás mutatkozik a mező- és erdőgazdaságnál, amelynyiben régebbi adatok szerint a termő föld 47,133,400 holddal volt kimutatva.

Ami a kereskedést illeti, jóllehet, hogy az ezzel foglalkozók száma 1869—1880-ig 52,000-el, vagyis 38,8%nyi szaporodást mutat, mindazonáltal kereskedelmünk terjedelme és helyzete lényeges átalakuláson ment át az utolsó évtizedben. Ez az egészben a legszomorubb statisztikai tüneti fel és a magyar kereskedelem lényeges hanyatlásáról tesz tanubizonyosságot. Fővárosunknak pár évtized előtt több nagykereskedője volt mint ma, és a magyar kereskedelem vagyonszága száz milliókkal meghaladta a mai állapotot. A kereskedőkkel és kereskedelmi dolgokkal nem szertnek Magyarországon foglalkozni; hogy mennyivel fölünyben vannak e tekintetben az iparosok, mutatja az, hogy az iparosok ügyét magáévá tette az egész magyar társadalom. S bár kénytelen beismerni bárki, hogy a kereskedőknek sok gondot ad üzletük fenntartása, de be kell ismerni azt is, hogy a kereskedő osztály legfőbb részét tartozkódó közügyekkel szemben, holott vannak közügyek, melyek elől elzárkózna nem volna szabad, ne hogy a társadalom a kereskedelmet érdeklő dolgok iránt szintén közönyösséget tanúsítson.

Kiállításunk az ott alkalmazásba vett beosztás szerint, ide nem számítva az időleges és pótkiállításokat, összesen 32 csoportra oszlik. Ezen csoportok közelebbi ösmertetése nem tölünk függő akadályok miatt alig eszközölhető, amennyiben az eddig megjelent kiállítási katalógusok kisebb nagyobb mérvben hiányosabb és sok kívánni valót hagynak fenn. Mindazonáltal megkíséreljük ezek alapján feltüntetni azokat az adatokat, melyekből körülbelül fogalmat nyerhetünk az ország lakosságának a kiállításban való részvételi mérvéről. Minthogy pedig minket közelebből és közvetlenül Debreczen város és Hajdúmegye kiállítása érdekel leginkább, az ezen kiállításról rendelkezésre álló adatok elsorolására leszünk kiváló tisztelettel.

Az első csoport magában foglalja a mezőgazdaságot és mezőgazdasági szakoktatást. Sajnos, hogy e csoportban az előlegesen jelentkezett mintegy 1400 kiállító közül csak 893 kiállító vett részt; úgy hogy, ha leszámítjuk az egyes uradalmak, a néhány gazdasági egyesület és testület által rendezett gyűjteményes kiállításokat, egyes kiállító csak nagyon keveset fogunk ott találni, azt is terményeinek hézaság és hiányos feltűntetésével. Például egy es gazdálkodók, sőt nagyobb birtokosok elegendőnek vélték a kiállításban két liter rozsossal, vagy fél liter tökmaggal résztvenni, a helyett, hogy gazdaságuknak mindennemű terményeiből legalább annyit mutattak volna be; mert a kiállítás által elérni ohajtott cél épen az volt, hogy az egyes vidékek, nemcsak de az egyes gazdaságok termelő képessége és termékeinek minőség legyen feltűntetve. Igy azonban, ha egyes vidékről, vagy egyes gazdaságból csak a buzát látjuk kiállítva, még ebből a többi termények minősége tekintetében nem tudunk magunknak általános képet alkotni.

Nagy gúnyos illeti e tekintetben a hazai gazdasági egyesületeket: mintha csak nem is

omására
Vászon és felhívemű
rek.
t u. m.
Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

léteztek volna! Mindössze három vagy négy gazdasági egyesület működött közre a gazdasági kiállítás sikerének előmozdításában. De a szám elenyésző, hogy ebből folyólag nem tudjuk minnek jellemezni a hazai gazdasági egyesületek magatartását. Holott ezen egyesületek rendelkeztek elegendő idővel és eszközökkel is arra nézve, hogy a kiállítás ügyében a gazdák körében a mozgalmat hatályosan megindítsák és eredményteljesen fejlessék be. Eszközökkel rendelkeztek, — mondjuk — mert eltekintve attól, hogy a majdnem 26000 taggal rendelkező és másfél millió forintnyi vagyonnal bíró gazdasági egyesületek pénzta- raiba gazdasági és ezzel rokon célokra jelentékeny összegek folytak be, az egyesületeket még a földművelési miniszter is évenként mintegy hatvan ezer forintnyi államsegélyben részesíti. Es imé, midőn ezen egyesületeknek a mezőgazdák és mezőgazdasági érdekeinek előmozdítására a legjobb alkalom kínálkozott: ugyanakkor szorgalmazták kirívó bizonyítványt arról, hogy a mezőgazdaság emelésére irányzott társadalmi tevékenységet nemcsak nem képesek fokozni, de még csak felköteni sem.

Mindazonáltal az a kevés is, a mi az I. csoportban bemutatott, elég szép összhangot képez a bár kicsiben, de elég rendszeres képet nyújt az adott viszonyok közt, terményeink minőségéről, termelési viszonyainkról és mai állapotáról.

Debreczen város és határainak területe összesen 166,287 kat. hold. Ez művelési ágaként feltüntetve következőleg oszlik meg: szántóföld 73778, — kert 258, — rét 16269, szőlő 943, — legelő 48313, — erdő 16671, — nádas 1122, — természetlen terület 8933 kat. hold. A szántóföld használatát: termeltek őszi buza 11,067, — tavaszi buza 1549, — őszi rozs, — 9591, — tavaszi 783, — 738, kétszemes 2951, — őszi árpa 295, — tavaszi 4437, — zab, 3541, — köles 738, — tengeri 23904, — reepe 2213, — búkköny 221, — lörög, bab, lenese 148, — burgonya 1107, — dohány 852, — takarmány répa 738, — mesterséges takarmány 3836, — ugar 5862 kat. holdon.

Mellőzve itt a termés eredményét, a belfogyasztás és kiviteli képességnek szám adatokban való feltüntetését, a mi különben is minden évben a viszonyoktól függőleg változik, elegendőnek tartjuk támaszkodni csupán a fentebb közölt adatokra, melyek városunk termelői képességének jelentékeny voltát elég világosan tüntetik fel. S mégis miben rejlik oka annak, hogy gazdáink noha aránylag elég tekintélyes számmal, mindazáltal a találatokhoz képest igen kevesen vettek részt a kiállításban? Ha a gazdáknak a melegegét fogadjuk el, a melyszerint az 1884 dik évi termés rosszul sikerült, akkor természetesen nem lehet őket indolentiával vádolnunk; de ha figyelembe vesszük, hogy a termés 1884-ben nem mindennél sikeresebbül sikerült, s azok közül, kiknek panasza nem volt okuk, leg- többben szintén távol maradásuk által tündökök: méltánhangozhatjuk a vádat, hogy nagy- és kisbirtokosaink semmiféle fontos- ságot nem tulajdonítottak a kiállítás ügyének melylyel pedig nemzeti becsületünk volt lakóit.

A „Debreczeni Ellenőr“ lárcaja

Az én temetése.

Ne legyen pap, se ének
A temetésen,
Csupán csak te kísérj ki
En édes édesem.

Ne zugjanak harangok
A lelkem údvéért,
Se pap ne szenteljen be
Hisz ahhoz az nem ért.

Egyedül te kísérj ki
Es azt a dalt dalold,
Amelyért ajkad egykor
Oly sok csókot kapott.

Dalold el úgy mint mint a skor
Csattogva, dévajon,
Tudod, mint ott az erdőn
Azon a szép napon.

De könnyed ám ne haljjon
En temető papom,
Hisz megváltásod lesz majd
Azon a gyász napon.

A lánca, mely hozzám köt még
Akkor ketté szakad . . .
Csak azt a vig dalt zengje
Dalold ajkad!

Vértesi Gyula.

Egészen más szemüvegen nézték a kiállítását a brazilai, svéd olasz kormányok, melyek mezőgazdaságunk összes terményeit érdemesnek tartották kollektív kiállításokban bemutatni. Ebből tehát az következik, hogy azzal az éreklődéssel, melyet egyes külföldi államok kormányai kiállításunk mezőgazdasági része iránt tanúsítottak, a legközvetlenebbül érdeklőt magyar gazdák között nem találkoztunk.

Körössi Sándor beszéde.

Tartotta a tegnapi városi közgyűlésen, a E. K. M. E. mellett.

Míg más, szencsesebb viszonyok közt élő nagy nemzetek azon törik a fejüket, hogy a világ melyik sarkában foglalhassanak el egy darab földterületet, vagy szegyetet, a melyre népességük fölélegét letelepíték; addig mi magyarok, mint kisebb számból álló nemzet, azon gondolkozunk, mikép tart- suk meg ezt az általunk lakott földterületet, melyet számunkra apáink vérel szereztek, és száradkon át vérel tartottak meg.

Azon tündöklünk, miként teremtsünk e földterületen az új idő jogfoglalmainak és társadalmi szokásainak megfelelő államot, mely magyar jellege megtartása mellett a benne lakó sokféle nemzetiségű lakosoknak egységes és közösen szerzett hazája legyen, s benne mindnyájan feltalálják földi boldogságukat.

Soha nemzet természetesebb és nagyobb feladatot nem tűzött maga elé, mint a magyar nemzet.

Nem téve különbséget az államalkotó és fenntartó magyar faj és a többi faj- jok között, egyenlő jogokban kíván részesi- teni minden itt lakó, bármily nyelvet be- szelő honpolgárt.

Ugy ohajtja intézni és szabályozni ez ország minden ügyét, hogy az új időben is elmondhassa az országnak minden lakosa sa- ját nyelvén, a mi régen latin nyelven mon- dott, hogy extra Hungaria non est vita, si est vita: non est ita.

Es mégis minden nemes törekvésünk és a jogegyenlőség elvére épített szabadin- telvényeink mellett is a hazánkban lakó különféle nemzetiségek egy része, a helyett, hogy e közös hazá szellemi és anyagi jó- léte előmozdítására nekünk segítségét nyuj- tana, ennek feldarabolásán ábrándozik, s bel- békéje, a honlakók biztonsága megzavarására igaz.

Világszerre ismert lovagiasságunk, más- részt közönyösségünk eddig még azt is el- tűrtte, hogy az ország némely részében a nem- zetiségek egész magyar falvak lakosságát társadalmi uton magokba olvaszszák.

Nagy bünt követtek el apáink, hogy noha bár az állami hatalom, s az urbéres földbirtok kezükben volt, az itt talált és meghódított, vagy gyakran vendégekül befo- gadott más nyelvű lakosoknál a magyar nyelvet meghonosítani nem iparkodtak.

Mentségükül szolgálhat azonban Ist- ván királyunknak I-ső végzése 6-ik fe- jezetében felállított, s ma már tévesnek mondható azon államkormányzati tétel, hogy: „unius lingua, uniusque moris Regnum, imbecile et fra- gile est.”

Védelmükre felhozható a latin nyelv uralma, és az osztrák kormányának a mult- ban történt németesítési törekvése s a ma- gyar nyelv ellen viselt irtó háborúja.

Ez okoknak tulajdoníthatjuk azon sehol másutt elő nem fordult körülményt, hogy a magyar mint uralkodó elem, a helyett, hogy a közte élő más nyelvű nemzetiségeket ma- gába olvasztotta volna, az ország több ré-

szében a magyar faj olvadt bele az idegen nemzetiségekbe.

Az ország felső és déli részeiben, fő- leg pedig az erdélyi részben számos eset igazolja, hogy egész községek elfeledték magyar anyanyelvüket és tofokká vagy ro- manokká lettek.

Csak a legújabb időben, midőn észlel- tük, hogy még a legnagyobb nemzetek is tö- mörülni óhajtanak a nyelvük t másnyelvű nemzetek körében nem is ritkán még erő- szakkal is terjeszteni törekednek, ébred fel bennünk is a vágy, nem beolvasztani a más nyelvű nemzetiséget, de megőrizni saját ne- zetünk tagjait a más nemzetiségbe való be- olvadáستól és társadalmi uton visszahódítani nemzetünk eltöredett vagy elrománosodott tagjait.

Az önfentartás ösztöne, és azon tudat, hogy ez országnak nemcsak mi adtuk ne- vet, nemcsak mi tartottuk ezt fenn egy ezred év óta, de 1848-ban mi alakítottuk ezt át a szabadság és jogegyenlőség állandóvá: arra ösztönözve az ország többféle nemzetiségek- től lakott részében élő magyar honfitársain- kat, hogy a magyar nyelv és nemzetiségük terjesztésére a magyar állam-szeme meggyö- kerítésére közművelődési egyleteket állit- sanak.

Ily magyar közművelődési egyleteket- állítottak fel az ország felső és déli, leg- újabbán pedig az erdélyi részben.

Sajátságos tünemény az nemzetünk éle- tében, hogy most azon Erdélyben van veszté- lyeztetve a magyar nemzetiség létele, mely- a mohácsi vész után nemzetünkre bekövetke- zett gyászos években, nemzeti fejedelmek- alatt a magyar nyelv és nemzetiségi fenntar- radásának leger sebb védbástyája volt.

Az az Erdély fordul most támoga- tásért a magyar nemzethez mely a mohácsi vész után, Magyarország egy részével s ebben Debreczen sz. kir. várossal az anyaország- tól elszakítva is mindenkor Magyarország függetlenségéért szabadságáért diadalmasan harcolt.

Magyarország nem feledkezhetett meg a történelem által feljegyzet eme nagy tettek- ről, s minden igaz magyar a haza és nemzet iránt kebelében élő szeretet tüze lángjával karolta fel az erdélyrészi közművelődési egylet ügyét.

Szegény és gazdag, polgár és főur egyformán törekszik adományával eszköz- t adni a tervezett egylet kezébe hogy az- zal a nagy nemzeti cél elérhető legyen.

Debreczen sz. kir. városi bizottsági köz- gyűlésének ma nyújtott alkalom ezen ügy- ben határozni s a nevezett egylet támogatá- sához adományával járulni.

A városi t. tanács feladata magaslátára állva azt indítványozza, hogy városi pénz- tárunk az erdélyrészi közművelődési egylet- től éven át évenként ezer forintot részlet- ken lefizetendő, öte ezer forinttal segélje.

Az hiszem Debreczen sz. kir. városi bi- zottsági közgyűlése az erdélyrészi közmű- velődési egyletért nem tehet kevesebbet, mint a mennyit tenni a t. városi tanács indítvá- nyozott.

Ha van város e hazában, melynek az erdélyrészi közművelődési egylet célját meg- értette: úgy az városunk tisztán magy irajku lakossága.

A magyar szó sehol sem hangzik éke- sebben; a hazaszeretettünk sehol sem lobog lángolóban, mint városunkban, melynek történelméhez, nemzetünk történelméhez legszebb emlékei vannak fűzve. Az ország sz. kir. vá- rosai közül városunk az, mely a magyar nem- zet gyászos éveiben Erdélyhez volt csatlolva s ennek fejedelmek bőkezű adományaiban részszült nemcsak városunk, de az ebben léte- ző több mint háromszázados reformált főtá- nodánk is.

Ifjúkori barátság.

— Quatre lles elbeszélése. —

(Folyt. és vége.)

Megtörtölt szemeit, nagynehezen felegye- nesedett s megfogta a kezemet, hogy a sátt- ben kalauzoljon.

— Hogy van most?
— Halgassa csak!

Az első emeletől megütötte füleimet a drága haldoklónak még tiszta, de szakgatott hangja. A Girondisták himnuszát énekelte.

Mourir pour la patrie, — est le sort le plus beau le plus digne d'en vie,

— Két nap óta nem hagyta abba. Az elmebeteg is, a kik hallják, — ismételné kezdik. — Mindenhova elkísér, szédülésbe ejt s olykor magamat is rajtakapom az ének- lésem.

A Pál szobájához érkeztem! anyja to- vább vezetett

— Hová megyünk? kérdeztem.

— Az ön számára berendezett szobába. — Fáradt lehet, szegény barátom.

— Látni akarom Pált.

— Miért? Az a Pál, a kit ön ismert, a ki önt szerette, utban van már a paradí- csom felé. Fogadjon szót ne menjen be. Ke- rülje ki a kegyetlen emléket, melyt felőle meg fog tartani. — Különben is nem ismer- önre.

Hallani sem akartam róla. Felnyitottam az ajtót, beléptem.

Eleinte nem pillantam meg szegény ba- rátomat. Az ágy függőyei félig össze val- lákolták a kiságyhoz sze-

gezett. Megdermettem a hangjától, midőn kö- zelebről hallám. Valahányszor lélegzetet vett megrázta az őrjöngés. Félelem fogott el, vis- szahökkenem. Nem is csoda; husz éves va- lék s először állottam a halál közelében. Ma- már régi ö-merősök vagyok. Valahányszor találkoztam vele, azóta, tiszteletteljesen én- tem feléje az első lépést. . . . Az anya nem tévesztett el szemei elől s ki akart vinni.

— Nagyon borzasztó — mondá — jöj- jön, barátom.

— Nem, nem megyek el, ha meg is- öl a fájdalom, válaszoltam, belekapaszkodva az ágy lábába.

Csak egy gyertyának lobogó lángja vi- lágította meg a nagy szobát. S azt is egy sarkba, a földre tették, hogy a haldokló az árnyékban maradjon. A megnyiló ajtó felé- lenkítte a lángot s bitorfényében észrevettem az apát, husz évvel megöregedve, meghajolva egy zsöllyében a kmenecze mellett. Meg se mozdult, egy szót se szólt. Szemei, melye- ket egy pillanattal reám függesztett, az ég- felé mutattak s újra lecsukódtak. Megértet- tem, hogy nincs többé semmi reményiség, — lábaihoz vettem magamat, s faldoklottam a könyektől Lassan a homlokomra tevő ke- zelt.

— Sirjon, mondá, ó báresak én is tud- nek sirni.

Igy maradtam néhány pillanattal, félhal- va befogva a füleimet, hogy ne halljam a Girondisták dalát. Látván, hogy hiába való egyszerű felállottam, Az anya karjaiba fo- gott

— Jöjjön, — itt maradjon fölülmulja az

Erköcsi kötelességünk most nekünk mindezekről megemlékezni és a nyert jöhet- oly tettel viszonzani, mely erdélyrészi vére- ink iránti érzelmeinkről, hazánk és nemzetünk iránti ragaszkodásunkról az ország előtt, melynek szemei folytonosan Debreczenre sze- gezvék, nyilvános tanubizonságot tegyen.

Azt hiszem mindezen tekinteteknek el- get teszünk, ha a t. várositanács javaslatát elfogadjuk.

Részemről kijelentem, hogy a t. városi tanács javaslatát, mindaz összegre mind a lefizetés módjára nézve elfogadom.

Napi hírek.

— A tegnap tartott városi közgyű- lésről szóló tudósításunk folytatásaként ad- duk a következőket: A tanács előterjeszti a közegészségi és tisztasági sza- bályzat tervezetét, minthogy azonban az- kinyomtatva nem volt, tárgyalása a jövő köz- gyűlésre maradt. A Csapó utcza i ga- dóság által a háztartási föidre nézve a- kotott rendszabályt a közgyűlés helyben hagy- ta. A gazdasági bizottság és a tanács javas- lata alapján a közgyűlés 29 szóval 25 elle- nében elfogadja, hogy a hortobágyi legelőre- vetessék ki ugyan a tervezet szerint a 7250 frtnyi tiszaszabályozási költség, de az összeg 1886. tavaszán csak azon esetben tételessé a- a házi pénztártól a tiszaszabályozási pénztár- hoz, és csak annyiban, a mennyiben befolyik, ha a Tisza-szabályozó társulat által követel- tetik. E tárgynál Vásári István, Polgari András, Magyar nemzeti és Jóna Dániel vol- tak a szónokok. Az iparos iskola és a főreáltanoda 1885-86. évi költség- vetése, ez utóbbi főként miután a tanács vizsgálat letett Futó Mihály most már rend- tartási fizetést fog huzni, 450 frt többlettel a tavalyihoz képest, észrevétel nélkül elfogad- tatott. A reáliskola igazgatói ál- lása ideiglenesen e tényleben is Fazekas Sándor által töltetett be. A polgár- me- teri jelentés 1884-ről és a köziga- gatási bizottságé az év első feléről tudomásul vétetett. Körösi Sándor bi- zottság tegnap számunkban egy ártézi ügy- kutatásról kelt indítványa elfogad- tott s ez értelemben a tanács megbízottá- hogy lépjen érintkezésbe vagy Zsigmondyval vagy más sz. kértővel és a folyó év végére az eredményről tegyen jelentést. Magyar Gábor pedig azon már tegnap bejelentett indítványát terjeszti elő, hogy a tanács nem várván be a szerződés szeri- t meg hátralevő 24 évet, már most tegyen ki- sértetet a hazailó tenyésztes eme- lésére alakult részvény társ- sulattól a lóvásártéri telep- nek a város tulajdonába visz- vétele iránt, hogy így az ott szedet- magas tarifa megszüntetvén, az a miatt ala- hanyatlott lóvásárok ismét régi virágzásra emeltessenek. Ezen indítvány melyhez az in- dítványozón kívül, ki alapos indokokat hoz- zott fel indítványa mellett, Kovács Sándor főügyész, Koszorus Lajos és Kövesdy János szólottak, azon utasítással adatott ki a ta- nácsnak, hogy a legközelebbi közgyűlésre a- nak, értelmében leendő eljárásáról adjon je-

entést, esetleg Ede és Dr. Kent- lei kihirdettévé- gyűlést éljenzése jegyzőkönyv hit- történt meg.

— A főisk- olásági egylet t- lesét. A hit- Balog Ferenc fe- következéské- tatott: Saas Bé- és pénztárnokká főjegyzővé Buda- tikkarrá Papp G. Szentgyörgyi K. választmányi ta- Bereczk Sándor- Gyula 2 th és B- z a ki segé- legyelt tanár je- llyes Andre s Kálmán 4 th. je- tárnok Matolcsi- Gusztáv 3 th, v- Pál Veres Géza- Aladar 3 th. Tó- th. Jakó Lajos 4- A joghall- alete alakul- gyelt tanár elnö- gy István 4 jh, pénztárnokká G. K. T. th Mihály- József 3 jh szó- gyi Akos 2 j- meg, A választ- következők vá- Béla, Bajnai E- van és Tukaes- Kálmán és Nag- Pál és Jenei L- buadtó felhiva- felkesedé- az erdélyi- — A gyors- Csiky Lajos i- alakult meg- 2 jh, alelnöké- jegyzővé: Sóv- sá: Kása Gábor- János 3 jh. Lá- János 1 jh. Gyar- nos 7, o. Az- vics rendszár- Gyula, a haly- A tagok szá- sikert és virág-

— Előfiz- alatt megjelen- szelést és kar- cziánú kötettel- elé lépni. Oszi- kivitelénél ne- denem az első- vizont bátorí- az olvasó közö- Tisztelettel k- pártfogásért. L- S a zabolcs- ezimű kötet d- lommal f. évi- Előfizetési ár- lesz.) Gyűjtő- után egy tisz- előfizetési pé- kiadóhivatalá- rem beküldeni

— Előfiz- alatt megjelen- szelést és kar- cziánú kötettel- elé lépni. Oszi- kivitelénél ne- denem az első- vizont bátorí- az olvasó közö- Tisztelettel k- pártfogásért. L- S a zabolcs- ezimű kötet d- lommal f. évi- Előfizetési ár- lesz.) Gyűjtő- után egy tisz- előfizetési pé- kiadóhivatalá- rem beküldeni

Miért be- az ébredés- ban próbálná- tollam. Evék m- vézbe ment e- ta el. Nemis- lékét.

Midőn f- az anyja. — Gye- kérek öntől. holmit, mely- ban néhány- kis keztyűt, leveleket . . . Mem szeretn- el ezen emlé- el. Többször- voltam rá ke- gyermekek: kem okozni. tevény az ere- lét. Itt van- vigye magá- innen.

Huszná- hibálózott- volt. Az égl- tündöklően- tetszett, kön- for-fényű hu- nyomokban. tengarbó. Or- színű millip- szó repiákna

— Látni akarom őt.
— Minden áron?
— Minden áron.
— Várjon egy kissé.
Felvette a gyertyát s intve hogy még ne lépjen elő, az ágyhoz közeledett. Lá- hajlott a haldokló felé s megcsókolta. Az- éneklés még mindig n-m szünt meg.
— Pál, én vagyok . . . anyád hallod . . . ugy-e? gyermeked nem is mozdult s- tovább énekel.
— Itt van Ernő . . . barátunk . . .
Az a mint meghallá nevemet, elhallga- tott. Az apa agódo tekintettel kelt föl, az- anya zokogott, forró könyvei gyermekébe- fagyos arczára hullottak.
— Barátunk l tni akart. Megőleled- ugy-e?
Két nap óta először nyitotta föl szem- it Pál s egyenesen merően maga elé tekintett. Az anya intett, hogy közeledjék.
Es ekkor . . . ekkor szegény barátom- oly gyöngéden nézett reám, hogy a réa gon- dolás még most is sirni kénytelenit. Anyja- egyes életén át irigylte tölem ezt a tekin- tetet. Mosolygott, karjait nyújtá felém. Oda- rohantam a szivhez, melyben anny- helyt- foglalék el. Megszoritott, össze kulesolta kez- ket, hogy ne valhassanak szét s mosolyogva- aludt el.
Órák teltek így, A megindulás csi-lapod- váu, engem is elkáuitott a csend és némasá- g s én is elaludtam.
Hajnalba kiáltás tört ki az anya ajka- ról s felébredtet. Pál halva volt.

nk most nekünk... és a nyert jokat... Erdélyrészi vére... azánk és nemzetünk... Debreczenre sze... onságot tegyen... tekinteteknek el... itanács javaslatát... hogy a t. városi... összegre mind a... fogadom.

... esetleg javaslatot is. Dr. Balkányi... és Dr. Ketzler József orvosok okleve... kihirdettévként főispán ur Ó Méltósága a... állást éljenzések között berekesztette. — A... gyűzőkönyv hitelesítése ma d. e. 10 óraker... tét meg.

— A főiskola köréből Tegnap négy... egyet tartotta megalakuló közgyű... A hittanszékükönk épzőkör... Balogh Ferenc felügyelő tanár vezetése alatt... átvettkezéskép alakult meg Előnké választ... : Süss Béla főisk. tanár; alelnökké... pénztárnokká Szentgyörgyi Kálmán 4 th;... gyűző Buday János 4 th; aljegyzővé és... Papp Gusztáv 4 th; lapszerkesztőké... Szentgyörgyi Kálmán és Dobi Mór 4 th;... választmányi tagokká: Zolthay Lajos 5 th, ... Bereczk Sándor 4 th, Csapó Péter 3 th, Nagy... Gyula 2 th és Kassay Béla 1 th. A hittan... a ki segélyegylet Csiky Lajos fel... gyűző tanár jelenlétében alakult meg. Elnök... Gyula 2 th, alelnök Szentgyörgyi... Kálmán 4 th, jegyző Buday János 4 th, pénz... Matolcsi István 4 th, ellenőr Papp... Gyula 3 th, választmányi tagok: Osváth... Veres Géza 4 th, Jakab János és Csák... Gyula 3 th, Tóth István és Tóth József 2 th, ... Lajos és Török Imre 1 éves teológus... joghallgatók segítő egye... Gyula 2 th, alelnök Gyula Nándor fel... gyűző tanár elnök. Elnökké egyhangulag Tó... István 4 th, főjegyzővé Takács János 4 th... pénztárnokká Orosz Sándor 4 th, ellenőr... Tóth Mihály 3 th, könyvtárnokká Fekete... József 3 th szótöbbséggel, aljegyzővé Somo... Akos 2 th, egyhangulag választottak... A választmányba az egyes évekről e... vettkezők választottak be: 4-éd évről Sipos... Béla, Bajnai Endre, a 3-ád évről Szabó Ist... Gyula és Takács Sándor, a 2-od évről Márton... Kálmán és Nagy László, az 1-és évről Bazás... és Jenői László. Tek. Liska Nándor ur... adító felhívására a segítő egyesület nagy... keredéssel 100 frtal belépett... erdelyi kultúr egyesületbe.

— A gyorsíró egyesület szintén... Csiky Lajos felügyelő tanár vezetése alatt... alakult meg. — Elnökké lett: Rácz Gyula... Gyula, alelnökké s titkárá: Fejes István 2 th... gyűző: Sávág Márton 8 o. könyvtárnok... Kása Gábor 1 th, pénztárnokká Nyikos... János 3 th, Láng Menyhért 2 th, Vecsei Sándor... Gyarmathy Antal 8 o. és Kiss János... Gyula, a haladókát Sávág Márton vezeti... tagok száma 35. Mindezen egyesületeknek... sített és virágzást kívánunk!

— Előzetési felhívás. „Mozaik” cím... alatt megjelenő kötetre. Néhány apró elbe... szelést és karcolatot tartalmazó „Mozaik”... című kötettel szándékozom a nyilvánosság... elé lépni. Osztintén megvallom, hogy szándékom... hitvitelénél nem kis mértékben kell megkü... de nem az első fellépés elfogultságával; de... viszont bátorít azon remény, hogy könyvem... olvasó közönség jóakarásával fog találkozni... Tisztelettel kérem az olvasó közönség szives... pártfogását. Debreczen 1885. szeptember hó... Szabolcsi Lajos. A „Mozaik”... című kötet díszes kiadásban 10 nyírt tart... almal f. évi november hóban jelenik meg... Előzetési ára 1 frt (bolti ára 1 frt 20 kr... (sz.) Gyűjtőknek minden nyolcz előzető... után egy tiszteletpéldánnyal szolgálak. Az... előzetési pénzeket a „Debreczeni Ellenőr”... kiadóhivatalához ez év november 15 ig ké... nem beküldeni.

Miért beszéljem el önöknek részleteimet... az ébredés győtrimeit? Különbösen is hián... próbálnám meg, nem engedelmeseidnek... tollam.

Evek multak el. Se azok száma, se a... vége ment esem nyek komolysága nem mos... ta el. Nemis gyengitette első barátom em... jekét.

Midőn Havannában utaztam, felkeresett... az anyja.

— Gyermekem, mondá, egy szolgálatot... kérek utedől. Midőn rendbe szedtem a kevés... bolmit, mely Pál után visszamaradt, egy fiók... ban néhány rejtgetett ereklyét találtam: egy... kis keztyűt, fonyadt virágokat, legyezőt... leveleket... melyeket nem nyitottam fel... Mem szeretném, hogy profonálva enyészzenek... el ezen emlékek, melyeket ő osókjával borított... el. Többször el akartam égetni az egészet; nem... voltam rá képes. Miután így szót volna a... Gyermekem: — Anyám fájdalmat fogsz... kem okozni. Erezdobozt csináltattam, bele... tetem az ereklyéket s ráforasztották a fede... lét. Itt van ez az e ekvetartó, önére bizon... Vigy magával, vesse a tengerbe, jó mes zire... innen.

Husznappal később a forró égőv alatt... álombálozott a hajók. Leirhatatlan szép idő... volt. Az égbolton oly nagy számmal s oly... tündöklően ragyogtak a csillagok, hogy úgy... tetszett, könnyen lehet azokat szedni a fosz... for-fényű hullámok árthatlan fényt vetettek... nyomukban. Belevetettem a dobozt a csillag... tengerbe. Ott nyugskit valamelyik korallhal... színi miliporáknak s szivárványszíneket já... szó repiáknak közepette...

— Debreczeniek Nagy Bányán Ma... több tekintélyes városi polgárból álló magán... társaság utazott Nagy és Felső Bányára, hogy... megtekintse az ottanivideket; a társaságban... vannak: Simonffy Imre, Boczkó Sámuel, Ne... mes Kálmán, Lengyel Imre, id. Balogh Imre, ... Végh Gyula, Márk Endre és Komlóssy Dezső... és Tordai Gábor.

— A depr. orvosi kar egy igen kitünő... és az orvosi szak irodalomban is tekintély... nek örvendő taggal szaporodott. — Ez dr. ... Ketzler József gleichenbergi fűrdőorvos, ... ki téiben állandóan mindig Debreczenben fog... lakni, s itt különösen gyermekek, gége... és mellbajokban gyógykezel. Házi... orvosi tisztet természetesen nem vállalhat, ... miután a nyári hónapokra kötelezettsége min... dig gleichenbergbe szólítja. Örülünk, hogy a ta... paszlatokban gazdag orvos városunkban te... pedett le, s orvosi műtermében nagyszerű gége... tükrészetet rendez be. — Hirdetését meglege... ajánljuk a közönség figyelmébe.

— Zsidó elemi iskola Debreczenben. ... Felkérjük a helybeli zsidóhitközségnek mind... azon tagjait, a kik egy felekezeti zsidó elemi... iskola felállítását óhajtják vagy általában a... zsidó iskolát iránt érdeklődnek, szivesked... jenek folyó hó 27-én, vasárnap délután 3 óra... kora szent anna-utczai imaház gyűléstermében... bizalmas értekezletre összegyűlni. Debreczen... ben 1885 szeptember 23. Az ideiglenes szer... vező bizottság.

— Színház. Zilahy Gyula a ko... lozsvári s ma már a debreczeni színház tag... ja az este tartá bucsu és jutalomjátékát — ... egyik kiváló szerepében, az „A rany k a... k a s” cz. úpdramában, A kolozsvári közön... ség nagy ovatiókban bucsuzott el ifjú ked... venczétől, ki őt évir volt a közönség előtt a... színháznak köz szívetet és becsülésben álló... tagja.

A helybeli ágost. ev. egyház kedden... d. u. közgyűlést tartott, melyen Materny La... jos lelkes jelentést terjesztett elő. Németor... számban az építendő templom és iskola ja... váre segélykérés végett tett utjáról. A né... methoni prot. eyletnek, mint a Gusztáv... Adótt és a Gottes-K sten támogatói fogják a... fiatal egyházat. A magyarhoni ev. egyh... egyetemes gyűléstézete Csabán okt. 4-5 én... tartandó 25 éves jubilemára az egyh. Matern... L. t. és Szoyka Gyulát küldi el. Ehatározat... tot az orsz. kiáll. levő Sovánka Sándor... beszerzeibányai mestér által készített jó és... szép kis orgona megvásárlása 700 frtért.

— A joghallgatók segítő egyesülete... tegnap tartott alakuló közgyűlést 100 frt... tal belépett az erdelyi kultúr egyesületbe... gyűléstbe alapító tagul, ime a debreczeni... főiskolai ifjuság nemes hevülése a nagyfontosságú hazafias társadalmi mozga... lon iránt. Ime a második ifjú egyesület mely... alapító tagul jelentkezik. Es ez a második... egyesület csakis a saját tagjai segélyezésére... gyűjtött tőkével rendelkezik. E körülmény... még inkább emeli ama 100 frt. értékét. Eljen... és virágozzék a derék ifj. egyesület.

— Az alsó szabolcsi tiszaí argumente... sítő társulat ma d. e. 11 óraker tartotta... it Debreczenben a városház nagyta... nástermében ez évi közgyűlést, melyet... tegnap alakuló gyűlése és az új választmány... nak ugyancsak tegnap d. u. 9 óráig folyt... ülése előzött meg. A gyűlésben az érdekeltek... közül jelen voltak: gr. Dezsöffy Aurél a... b. sz. mihályi uradalom, Csávolszky Lajos a... Cserépes pusztá tulajdonosa, Kovács Sándor... városi főgyógyász, Vértessy István tanácsnok... Debreczen város Osváth Ferenc ügyvéd... Lukács Dezső nagybírtos, Rásó... Gyula alispán a Nádudvari közbirtokosság... Czeglédy Lajos polgármester H. Szoboszló, — ... Papp Mór Karczag, — Csohány László pol... gármester H. Nánás, — Gal Mihály nagy... bírtokos H. Böszörmény, — Babics János az... egri káptalan, — Lipcsei József T. Fűred, — ... Bachrach Gyula, Biró Vay Béla képvis... leletében, Melezer Gyula borsodmegyei al... ispán stb. A tegnap tartott alakuló... közgyűlésben megválasztottak a következők... elnök: Gr. Dezsöffy Aurél (774 szavazat... tal) alelnök Osváth Ferenc (611 sz... val) választmányi tagokul: Melezer Gy... (770), Dr. Tisza István, (689), Czeglédy La... os (774), Gr. Andrassy Gyula (774), gr. Ká... rolyi Tibor (742), Harkányi János (622), Ko... vács Sándor (774), Csohány László (692), ... Lukács Dezső (774), Kakas Kálmán (774), ... Gaál Mihály, (774), Pete Gábor (774), Ba... bics János (503), Vértessy István (774), Pod... maniczky Armin (742), Papp Mór (742), Fa... kas Sándor (672), Rásó Gyula (450), Lipcsei... József (746), Dr. Gortvay Bertalan (484), ... Bachrach Gyula (641), és Csávolszky Lajos... (465 szavazattal). A fegyelmi tanácsba pedig... beválasztottak: Kovács Sándor, Lukács De... szó, Vértessy István és Melezer Gyula. A... tanácsban a választmány elnöke esetleg... alelnöke tog elnökölni. A tár-ulati pénztár... ügyek f letti felügyelet gyakorlására Osváth... Ferencz alelnökre bizatott. A ma tartott... közgyűlésen elfogadtatt a választmány ál... tal betérjesztett költségvetés az 1886-dik évre... melyszerint a reudes kiadás 32179 frt 91 kr... a rendkívüli pedig 9978 frt. 78 kr. Fedez... tül az államkinostár által fizetendő adómege... féréti összeg szolgál. Az 1885 évi pénztári... számadások megvizsgálására és az év végén... eszközözendő, pénztár elzárás eszközzésére kül... döttség alakítottat.

— József főherczeg Nagyváradon. Jó... zsef főherczeg 6 fensége tegnapelőtt este 6 1/2... óraker a bpesti gyorsvonattal báró Fehér... váry honvédelmi miniszter és báró Nyáry

Adolf főudvarmester kíséretében Váradra ér... kezett. A kocsiból való kiszállása alkalmával... báró Döry József főispán, Sal F rencz pol... gármester b. Schönberger Béla altábornagy... Ghoicz Béla honvéd altábornagy, Nogáll czim... zetes püspök, dr. Rómer Fl. Ferencz és az... önk. tüzoltó parancsnokság élén Mezey Mi... hály főparancsnok fogadták a főherczeget. A... rövid údvölzö beszédek elvégezte után kocsira... lve, a „Fekete Sas” szállóiba hajlatott, ... hol Graef Ede lovassági tábornok, Petrovits... ezredes, Fischer őrnagy és még néhány főtiszt... tették meg a szokásos jelentést ő fenségének. ... Nyolcz óraker vacsorára a 15 ik számú mel... lék szobába vonultak, hol 10 személyre volt... terítve A vacsára ő fensége, a honvédelmi... miniszter és kíséretük, továbbá báró Schön... berger Béla, Ghoicz Béla altábornagyok és... Petravich parancsnok vettek részt. A 101... ezred zenekara ő fenségét szerenáddal lepte... meg. József főherczeg tegnap reggel 6 óraker... az ott összejepontositott honvédség nagy... hadgyakorlata felett szemlélt tartandó kísé... retével együtt Sz.-Márton vidéke felé vette... útját. A csatározás megtekintése után körülbe... lül két óraker visszatért a városba, hol estig... időzve, onn n. M. Vásárhelyre utazott.

— Tiszáék kocsisai. A kolozsvári ket... tős esküvőről a következő apróságot jegyzi... fel egy kolozsvári lap. Ott állott az udvaron... a fogat, melyik a menyasszonyokat volt a... templomba viadó. A bakon örvendő képpel... ült az öreg kocsis. „Hogy hívják? — kérde... a tudósító, — „János.” — „De másként?” — ... „János.” — „Hát mikor katonának hívták... milyen névvel írták?” — Garz János név... vel a magyar világban.” Ez az öreg kocsis... jámbor genealogiája, a ki született a Tiszá... ék udvarán, koc-is lett Tiszáéknál s szolgál... ta urait 40 éve, 25 éves korában érvén őt a... dizkocsissá létel rang fo ozata. A hü ember... vitte a templomba az örömanyt is Kalocsá... ról s őt vitte a templomba Tisza Kálmán... gróf Dégenfeld honavál Debreczenben. Most... 65 éves. „Hát az unokákat óhajtaná-e a nász... ra vinni?” — kérdezte végül. János nem szó... lott, hanem kaczdva nézett fel az emeletre, ... s a szemé szélén két vizezseppet iparkodott... lehungyortani.

— A későn érett dinyék karósonyig... is eltarthatók, a görög dinyék a leszakítási... kocsiánál beszukolva, jól ki kéneztet hord... dókba tétetnek, s ezekben pincezekbe helyez... tetnek; a sárga dinyék pedig valami kantár... szerű hálókban ugyanígy fagymentes, de tisz... ta levegőji helyiségben felakasztva tartatnak... Megjegyezzük, hogy az eltevésre kivá... lasztott dinyékek teljesen hibátlan hajuak... nak, és jól kiértekteknek kell lenni.

— Jó kereset. Egy szerény, jó bizo... nyítványokkal ellátott fiatal ember, ki magát... helyi ügyökhöz kiképezni akarja, ajánlatos... felvételek mellett azonnal alkalmazást talál.

egylet kebeléből alakulandó bírálók által lesz... nek megbírálva, a bírálatok eredménye jegyző... könyvbe fog foglaltatni és a menyiben a ki... tüntetett gyümölcsök, a debreczeni gyümölcs... termelők” csoportos kiállításaként a budapesti... nemzetközi gyümölcs kiállításra felküldetoi... fognak, tényleg ez lesz tekintendő a hely... beli kiállítás kitüntetésének, annyival is inkább... mivel a felküldött gyümölcs külön külön ki... állítóként bírálat alá kerülven újra Budapes... ten, ott mint bármelyik reudes kiállító tárgya... egy ránt díjazásra számíthat.

Midőn a kiállítási programot ezzel... közétesszük, kérjük városunk gyümölcsterme... lőit sziveskedjenek teljes erővel odaműködni, ... hogy a ezélabavett kiállítás teljes képet nyuj... son városunk gyümölcstermeléséről. Ezért... bizalommal is fordulunk mindenkihez, ki a... czélhoz hozzájárulhat, hogy igyekezzék töle... felhetőleg nemes czélunk előmozdításában... részt venni, azt elősegíteni hogy ekként kéz... zel foghatólag bemutathassuk, miszerint vá... rosunk etekintetben is haladt és halad is.

Mi részünkről nagyon is bíznak ügyünk... sikerében, gyümölcstermelőink buzgalmában... és ha mindenki áthatva attól, ugy fogunk a mun... kához, hogy kiállításunkat városunkhoz meg... felelővé kell tenni, azaz is lesz az.

Van városunkban sok értelmes gyümölcs... termelő, adott a jó ég gyümölcsöt is ez év... ben eleget, csak kezet kell fogni, összeál... lani, egymást buzdítani, czélunk sikerülni, ... kiállításunk dícsőségünkre valói fog.

Debreczen 1885 szeptember 19
egy bizottsági tag.

Legujabb.
(A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.)
ZSOFIA szept. 23. Hírlik hogy a... török csapatok átlépték a... ruméliai határt, s egy helységet... megszálltak. Egész Bulgáriában nagy az... izgatottság. A nemzetgyűlés egyhangulag... megszavazta a kormány minden követel... sét, helyezte a tett intézkedéseket, s... elhatározta, hogy feliratot intéz a **czárhoz**... hogy engedje meg az **Orosz tiszteket** elhatározta... hogy az ostromálapot kihirdetessék, —... végül hogy a kiadások s esetleg a hadi... költségek fedezésére öt millióig terje... dő hitel vételessé igénybe.

Polgári szerkesztő és kiadó lapnaptájdóhoz
Vértessy Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

Dr. Ketzler József
nyáron át mindig fűrdőorvos
Gleichenbergben, téli hóna... pokon át Debreczenben,
Különösen mindennemű gyer... mek-, garat-, gége-, légső és mell... bajokban.
RENDEL: délelőtt 11—12 óráig,
déltán 2—4
Lakása: Hatvan-utca 1097. sz.
Balázsházban.

Eladó.
Több szobából álló jó kar... ban lévő teljes berendezés... olesón eladó. Bővebb felvi... lágosítást e lap szerkesztő... sége ad.

Tisztelettel felhívom azon Banki... kaszáló tulajdonos urakat, kik a Horto... bályon nyári legelőre bejelentett saját... tenyésztési sertésöket a Bankra ereszt... tenyésztésű hogy a darabszám felve... tétele és a makkbér darabonkiut 1 frt... 40 kr. lefizetése végett legkésőbb Okto... ber hó 5-ik napjáig hozzám fordulni szive... skedjenek. A kihajtás Október 5-én... csak az általam adott kihajtási **barcza**... mellett történhetik, mely október 6-dikán... a Bank-i erdész urnak kézbesítendő. A... sertések felolvasása után a tényleges... makk-bér megállapítottik; a netaláni hi... any utánfizetendő, a felesleget pedig én... azonnal vissza fiztem.

Debreczen, szept. 22. 1885.
Horogh József,
bérleő
Nagy péterfia utca 817.

*) Közlése térlány miatt késett.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

BOSZNAY J.

DEBRECZEN, CZEGLÉDUTCA.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek raktárainon nagy mennyiségben levő **őszi és téli** czikkeket u. m.

ruhakelmék, futó és nagy szőnyegek,

valamint több **1000** darabra menő

SZÖVET MARADÉKOKAT

feltűnő olcsó leszállított árak mellett.

Budapesti
KIÁLLITÁSI SORSJEGYEK á **1** frt

4000
nyeremény

Főnyeremény
készpénzben csak **1%** levonással

100.000 ft

továbbá **20.000** ft / **10.000** ft értékben

11 sorsjegy **10** frt

Kiállítási sorsjáték-kezelősége Budapest, Andrásy-út 43.

71.
400. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN” gőzmalom
készítményeinek
— készpénz fizetés mellett. —

Árak ausztriai értékben
költségmentesen
KÖTFELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN
ingyen zsakkal.

AB. Asztali dara nagyszemű	17.60
C. Szinte középszerű	16.60
O. Királyliszt	17.—
I. Lángliszt	16.40

2. Montliszt	15.00
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendű	14.80
4. " 2-od rendű	13.80
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	12.60
6. szinte 2-od "	12.—
7. Közép kenyérliszt 1-ső "	11.20
8. " 2-od "	10.60
8 1/2 Barna " 1-ső "	9.—
8 3/4 " 2-od. á 70 kgr.	6.60
9. Lábliszt " á 70 kgr.	5.60
10. Veres liszt " á 50 kgr.	4.—
11. Finom korpá zsakkal 50 "	3.40
" " " " " " " " " "	3.40
12. Durva korpá zsakkal á 50 kgr.	2.80
" " " " " " " " " "	2.80
Simán őrlött búzaliszt zsakkal 75 kgr	8.—
Uyanaz " " nélkül	7.40

DARA és LISZT.

25 kilós csomagokban

100 kilogramm zacskóval együtt

60 krjával drágább.

Debreczen, 1885. augusztus 30.

Kisebb vételeknél 60 krjával drágább

ÚJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“

legújabb és legdivatosabb betűkkel
GAZDAGON FELSZERELT

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN, PIACZ, SIMONFFY-ház,

ajánkozik mindennemű nyomdai munkágyors, díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos iverk, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ÉS KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK,

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok,

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állíttatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.